

Валентина Георгіївна Дрозд,

доктор юридичних наук, професор,

заслужений юрист України,

Департамент забезпечення діяльності

Голови Національної поліції України,

консультативно-контрольний відділ (головний спеціаліст);

<https://orcid.org/0000-0002-7687-7138>,

e-mail: Valyadro@i.ua

**ЗАТРИМАННЯ ОСОБИ, ЯКА ВЧИНИЛА КРИМІНАЛЬНИЙ
ПРОСТУПОК: КРИМІНАЛЬНА ПРОЦЕСУАЛЬНА
ТА КРИМІНАЛІСТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА**

Проаналізовано особливості затримання особи, яка вчинила кримінальних проступок. Наведено основні особливості правової природи відповідного інституту в системі досудового розслідування кримінальних правопорушень, а також узагальнено уявлення про основне коло проблемних питань, що виникають під час реалізації відповідних норм права. Перспектива подальших досліджень полягає в необхідності аналізу кола запобіжних заходів, що застосовуються під час здійснення досудового розслідування кримінальних проступків, а також з'ясування екзистенційного змісту і сутності відповідного інституту, його значення для системи кримінальної юстиції загалом.

Ключові слова: криміналістика, кримінальний процес, дізнання, досудове розслідування, затримання особи, методика розслідування, європейська інтеграція.

Оригінальна стаття

Постановка проблеми

Кримінально-правовий захист прав і свобод людини та громадянина в Україні як інститут права базується на нормах матеріального та процесуального права. Водночас динамічність законодавства України, а також сучасні реалії в контексті ведення активних бойових дій з агресором суттєво ускладнюють роботу правоохоронної системи. Крім того, слід зауважити, що інститут досудового розслідування кримінальних проступків діє відносно нещодавно, а відповідні підрозділи (органи дізнання), що структурно наповнюють органи досудового розслідування, визначені Кримінальним процесуальним кодексом України (далі – КПК України), системно стикаються з проблемними питаннями, що потребують вирішення.

На нашу думку, окрему актуальність у частині дослідження відповідних правових феноменів становить інститут затримання особи,

яка вчинила кримінальний проступок, що має спільні та відмінні риси з аналогічними правовими конструкціями в адміністративному законодавстві, а також КПК України (ст. 208).

Стан дослідження проблеми

Затримання особи, відповідно до ч. 2 ст. 176 КПК України, є тимчасовим запобіжним заходом. Дослідженню порядку його здійснення, а також проблемним питанням, які постають у процесі затримання, присвячено чимало наукових праць, зокрема дисертаційні та монографічні дослідження [1–12]. Водночас більшість із цих праць розглядають питання затримання уповноваженою службовою особою за вчинення злочинів. Крім того, порядок затримання уповноваженою службовою особою особи, яка вчинила кримінальний проступок, якщо порівняти із затриманням, передбаченим ст. 208 КПК України, має певні відмінності, які потребують окремого дослідження.

Мета і завдання дослідження

Метою статті є аналіз кримінальних процесуальних особливостей і криміналістичної методики затримання особи, яка вчинила кримінальний проступок. Це зумовлює необхідність вирішення таких дослідницьких завдань, як-от: змістовний аналіз термінів і понять, що містяться в зазначеній теоретико-правовій конструкції; окреслення спільного та відмінного в процесах затримання осіб за вчинення адміністративних правопорушень і злочинів; визначення закономірностей кримінального процесуального законодавства, що безпосередньо впливають на реалізацію відповідних норм, а також винесення на обговорення низки пропозицій, які можуть позитивно вплинути на правозастосовний процес у цьому сегменті.

Виклад основного матеріалу

Передусім слід з'ясувати питання щодо правової природи затримання особи, яка вчинила кримінальний проступок. Цей вид затримання регламентовано ст. 298-2 КПК України, до якої було внесено відповідні зміни та доповнення Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень»¹. Ці нормативні приписи набрали чинності 1 липня 2020 року, але вже наявна на сьогодні практика їх застосування засвідчила існування законодавчих прогалин і неточностей, що зумовлює актуальність порушеної тематики та необхідність окремого вивчення.

---

¹ Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення до судового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень : Закон України від 22.11.2018 № 2617-VIII // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2617-19> (дата звернення: 22.03.2023).

Право на затримання особи, яка вчинила кримінальний проступок, надано уповноваженій службовій особі. У положеннях ч. 6 ст. 191 та ч. 3 ст. 207 КПК України закріплено, що уповноважена службова особа – це особа, якій законом надано право здійснювати затримання. Отже, ці нормативні положення є відсильними до інших законодавчих актів, якими надаються повноваження здійснювати затримання державним органам та їхнім службовим особам. Детальне вивчення питання щодо визначення поняття «уповноваженої службової особи» вже було здійснене в науковій літературі. Так, за глумаченням Т. Г. Фоміної та В. В. Рогальської, законодавцем закладена ідея розуміння уповноваженої службової особи як суб'єкта, якому різними законами надано право затримувати особу. І відповідно уповноваженою службовою особою є працівники органів досудового розслідування, працівники оперативних підрозділів, поліцейські (зокрема патрульні поліцейські), військовослужбовці та інші особи, яким відповідними законами надано право на здійснення затримання [13, с. 198; 14, с. 21–22]. Отже, повноваження для затримання особи встановлено для доволі широкого кола службових осіб. Проте на практиці, як цілком слушно було зазначено в листі Офісу Генерального прокурора «Щодо дотримання вимог Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Кримінального процесуального кодексу України під час затримання особи» від 17 серпня 2020 року № 13/4-565вих-328окв-20, однією із системних проблем, що призводять до порушень основоположних свобод прав і свобод людини, зокрема права на свободу й особисту недоторканість, є віднесення до «уповноваженої службової особи», яка має право здійснювати затримання без ухвали слідчого судді, виключно працівників органів досудового розслідування¹. Дійсно, на практиці під уповноваженою службовою особою, як правило, розуміють лише слідчого, а в разі здійснення кримінального провадження щодо кримінальних проступків – дізнавача. Втім, враховуючи вимоги законодавства, а також наукову позицію, слід наголосити, що суб'єктом кримінального процесуального затримання за вчинення кримінального проступку є не виключно дізнавач [12, с. 27].

Відповідно до вимог ст. 298-2 КПК України затримати особу можна лише за вчинення кримінального проступку. У такому разі слід звернутися до положень Кримінального кодексу України (далі – КК України), де у ч. 2 ст. 12 визначено, що «кримінальним проступком є

---

¹ Щодо дотримання вимог Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та Кримінального процесуального кодексу України під час затримання особи : Лист Офісу Генерального прокурора від 17.08.2020 № 13/4-565вих-328окв-20.

передбачене цим Кодексом діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі не більше трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або інше покарання, не пов'язане з позбавленням волі»¹.

У частині 1 ст. 298-2 КПК України визначено підстави та умови затримання особи, яка вчинила кримінальний проступок. У такому разі підставами затримання є ті, що визначені у частинах 1 та 2 ст. 208 КПК України. Отже, затримати особу за підозрою у вчиненні кримінального проступку можна в разі:

«1) якщо цю особу застали під час вчинення кримінального проступку або замаху на його вчинення;

2) якщо безпосередньо після вчинення кримінального проступку очевидець, в тому числі потерпілий, або сукупність очевидних ознак на тілі, одязі чи місці події вказують на те, що саме ця особа щойно вчинила злочин»².

При цьому затримати особу можливо лише за наявності умов, що особа, яка вчинила кримінальний проступок: «1) відмовляється виконувати законну вимогу уповноваженої службової особи щодо припинення кримінального проступку або чинить опір; 2) намагається залишити місце вчинення кримінального проступку; 3) під час безпосереднього переслідування після вчинення кримінального проступку не виконує законних вимог уповноваженої службової особи; 4) перебуває у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння та може завдати шкоди собі або оточуючим»³.

Отже, слід наголосити, що для здійснення затримання особи, яка вчинила кримінальний проступок, необхідна наявність підстав затримання, визначених у частинах 1 та 2 ст. 208 КПК України, а також відповідних умов, визначених у ч. 2 ст. 298-2 КПК України. Тобто за наявності підстав, але за відсутності умов затримання такої особи не буде здійснюватися.

Слід звернути увагу на таку умову затримання, як перебування особи в стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння. Із практичної точки зору зрозуміло, що під час затримання уповноважена службова особа не має відповідного медичного висновку про підтвердження стану сп'яніння, а може лише спостерігати ознаки, що свідчать про такий стан. Роз'яснення окреслених ознак міститься

---

¹ Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2341-14> (дата звернення: 22.03.2023).

² Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/4651-17> (дата звернення: 22.03.2023).

³ Там само.

в Інструкції про порядок виявлення у водіїв транспортних засобів ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, затвердженій наказом Міністерства внутрішніх справ України та Міністерства охорони здоров'я України від 9 листопада 2015 року № 1452/735. Відповідно до пунктів 3 та 4 цієї Інструкції: «3. Ознаками алкогольного сп'яніння є: запах алкоголю з порожнини рота; порушення координації рухів; порушення мови; виражене тремтіння пальців рук; різка зміна забарвлення шкірного покриву обличчя; поведінка, що не відповідає обстановці. 4. Ознаками наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції, є: наявність однієї чи декількох ознак стану алкогольного сп'яніння (крім запаху алкоголю з порожнини рота); звужені чи дуже розширені зіниці, які не реагують на світло; сповільненість або навпаки підвищена жвавість чи рухливість ходи, мови; почервоніння обличчя або неприродна блідість»¹.

З приводу регламентації затримання осіб, що перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння, слід звернути увагу на цілком слушне зауваження В. Завтура, який ставить собі питання: «Чому обов'язкове доставлення до медичного закладу передбачене лише щодо тих осіб, які вчинили проступок, передбачений ст. 286¹ Кримінального кодексу? Перебування особи у стані алкогольного, наркотичного або іншого сп'яніння має як кримінально-правове (статті 21, 67 КК України), так і кримінально-процесуальне значення, зокрема в контексті строку обмеження права особи на свободу та особисту недоторканість. З цих міркувань видається доцільним доповідати для проведення медичного освідування особу, яка вчинила будь-який кримінальний проступок, та її поведінка вказує на те, що вона перебуває у стані алкогольного, наркотичного або іншого сп'яніння» [15, с. 15].

У частинах 2 та 4 ст. 298-2 КПК України встановлено строки затримання особи, яка вчинила кримінальний проступок. За загальним правилом, строк затримання становить три години з моменту фактичного затримання особи. Для з'ясування сутності моменту затримання слід звернутись до ст. 209 КПК України, де передбачено,

---

¹ Про затвердження Інструкції про порядок виявлення у водіїв транспортних засобів ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції: наказ МВС України, МОЗ України від 09.11.2015 № 1452/735 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1413-15> (дата звернення: 22.03.2023).

що особа є затриманою з моменту, коли вона силою або через підкорення наказу змушена залишатися поряд з уповноваженою службовою особою чи в приміщенні, визначеному уповноваженою службовою особою. З точки зору правозастосування важливим буде звернення до постанови Першої судової палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 15 червня 2021 року у провадженні № 51-2172км19, у якій зазначено, що особа вважається затриманою у значенні ст. 209 КПК України в разі застосування сили та кайданок, навіть якщо протягом короткого часу сила та спеціальні засоби вже не застосовуються, однак особа перебуває в оточенні та під контролем поліцейських¹.

Зауважимо, що встановлення строку затримання у три години свідчить про те, що така дія є тимчасовою мірою примусу задля забезпечення належної поведінки особи, яка підозрюється у вчиненні кримінального проступку. Короткостроковість затримання під час дізнання зумовлена меншим ступенем суспільної небезпеки кримінального проступку проти злочину.

Проте ст. 298-2 КПК України встановлено винятки щодо строків затримання. Так, строк затримання може становити інший, ніж три години, час у випадках, закріплених у ч. 4 ст. 298-2 КПК України. Граничні строки затримання особи, яка вчинила кримінальний проступок, становлять:

1) до 72-х годин – за наявності умов, передбачених пунктами 1–3 ч. 1 ст. 298-2 КПК України (особа відмовляється виконувати законну вимогу уповноваженої службової особи щодо припинення кримінального проступку або чинить опір; намагається залишити місце вчинення кримінального проступку; під час безпосереднього переслідування після вчинення кримінального проступку не виконує законних вимог уповноваженої службової особи). Таке затримання повинне відбуватися з дотриманням вимог ст. 211 КПК України;

2) до 24-х годин – за наявності умови, передбаченої п. 4 ч.1 ст. 298-2 КПК України (перебуває у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння та може завдати шкоди собі або оточуючим).

Найважливішою складовою процесу затримання є забезпечення прав особи. Відповідно до ч. 3 ст. 298-2 КПК України уповноважена службова особа, яка здійснила затримання, та дізнавач, окрім як повідомлення особі підстав затримання, повинні роз'яснити такі права: право мати захисника, право отримувати медичну допомогу,

---

¹ Постанова Верховного Суду колегією суддів Першої судової палати Касаційного кримінального суду від 15.06.2021 : справа № 204/6541/16-к, провадження № 51-2172км19 // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97736430> (дата звернення: 22.03.2023).

право давати пояснення, показання або не говорити нічого з приводу підозри проти неї, право негайно повідомити інших осіб про своє затримання і місце перебування відповідно до положень ст. 213 КПК України, право вимагати перевірку обґрунтованості затримання, інші процесуальні права, передбачені КПК України.

Зауважимо, що статус затриманої особи в КПК України чітко не визначено, а отже, немає окремої норми, в якій закріплено перелік всіх її прав. Системний аналіз положень КПК України дозволяє визначити, що до інших процесуальних прав особи під час затримання належать, зокрема, такі: право користуватися послугами перекладача (ч. 3 ст. 29); право під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу (п. 10 ч. 3 ст. 42), у такому разі всі зауваження особи можуть бути зазначені у протоколі затримання; право на негайне звільнення після зникнення підстави для затримання або спливу строку для затримання (п. 3 ч. 3 ст. 212); право на належне поводження (п. 4 ч. 3 ст. 212) тощо.

Про затримання особи, підозрюваної у вчиненні кримінального проступку, повинен складатися протокол затримання. Слід звернути увагу, що в положеннях ст. 298-2 КПК України не йдеться про необхідність складання відповідного протоколу, на відміну від нормативного урегулювання цього питання у ст. 208 КПК України. Втім, у ч. 4 ст. 298-2 КПК України наголошується на необхідності надіслати копію протоколу затримання прокурору.

Системний аналіз положень КПК України (ст. 104, ч. 5 ст. 208, ст. 298-2) дозволяє визначити, що протокол затримання особи, підозрюваної у вчиненні кримінального проступку, повинен містити відповідні відомості, зокрема про затриману особу. У разі якщо на момент затримання прізвище, ім'я, по батькові затриманої особи не відомі, то у протоколі зазначається докладний опис такої особи та долучається її фотознімок. Протокол про затримання підписується особою, яка його склала, і затриманим. Копія протоколу негайно під розпис вручається затриманому та надсилається прокурору. Враховуючи вимоги ч. 6 ст. 104 КПК України, слід визнати, що в разі якщо затримана особа відмовилася підписати протокол, то про це зазначається в ньому. Такій особі надається право дати письмові пояснення щодо причин відмови від підписання, які заносяться до протоколу. Факт відмови особи від підписання протоколу, а також факт надання письмових пояснень особи щодо причин такої відмови засвідчується підписом її захисника (законного представника), а у разі його відсутності – понятих.

Продовжуючи дослідження, слід звернути увагу на положення ч. 7 ст. 298-2 КПК України, що зобов'язують уповноважену службу

особу, відповідальну за перебування затриманих за вчинення кримінального проступку, вчинити дії, передбачені ч. 3 ст. 212 КПК України. Службовою особою, відповідальною за перебування затриманих, є працівник поліції, завданням якого є здійснення контролю за дотриманням іншими службовими особами прав затриманого, а також безпосереднє забезпечення цих прав (п. 1 розділу X Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 6 липня 2017 року № 570)¹. На службову особу, відповідальну за перебування затриманих за вчинення кримінального проступку, відповідно до п. 1 ч. 3 ст. 212 КПК України покладається обов'язок негайно зареєструвати затриманого.

Зауважимо, що неналежна реєстрація затриманих є однією з проблем правозастосовної діяльності, на яку вже неодноразово звертав увагу Європейський суд з прав людини (далі – ЄСПЛ). У справі «Макаренко проти України» від 30 квітня 2018 року Суд встановив порушення п. 1 ст. 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у зв'язку з тим, що протоколу затримання заявника на 3 год. та 20 хв. не було, а його відсутності не було надано жодного пояснення². В іншому рішенні ЄСПЛ вказав, що у протоколі затримання жодним чином не згадувався той факт, що заявник вже тримався під вартою у відділенні міліції більше 30 годин до моменту, коли було складено протокол. Отже, тримання заявника під вартою впродовж періоду, що розглядається, було незаконним (п. 87 рішення у справі «Белоусов проти України» від 7 листопада 2017 року)³.

Із цього приводу в наукових виданнях зауважується, що «стандарти ЄСПЛ стосовно належної реєстрації всіх дій щодо затриманої особи знайшли відображення в чинному КПК України (ст. 12, ч. 5 ст. 208, ст. 209). Водночас, незважаючи на практику ЄСПЛ та наявні чіткі законодавчі положення щодо реєстрації затримання з початкового його моменту, на практиці посадові особи припускаються численних порушень прав людини. Зокрема, йдеться про те, коли у приміщенні органу

---

¹ Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України : затв. наказом МВС України від 06.07.2017 № 570 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17> (дата звернення: 22.03.2023).

² Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Макаренко проти України» (Заява № 622/11) від 30.04.2018 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_c45 (дата звернення: 22.03.2023).

³ Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Белоусов проти України» (Заява № 4494/07) від 07.02.2014 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_989 (дата звернення: 22.03.2023).

досудового розслідування особа тримається без реєстрації факту затримання; у протоколі затримання зазначається не той час та місце затримання» [13, с. 212].

Із метою вирішення окресленої проблеми у 2020 році розпочалося поступове впровадження системи «Custody Records» на рівні територіальних органів поліції, навчання відповідних фахівців із дотримання прав затриманих осіб, технічне обладнання та розширення можливостей електронної системи обліку всіх дій щодо затриманої особи. Цей процес триває, станом на сьогодні «Custody Records» впроваджена у 23 відділах поліції, три з яких, на жаль, фізично зруйновані і тимчасово не функціонують в умовах війни [15]. Наказом Міністерства внутрішніх справ України 24 травня 2022 року затверджено Інструкцію з формування та ведення інформаційної підсистеми «Custody Records» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України»¹, якою визначено основні завдання, призначення, формування та ведення інформаційної підсистеми «Custody Records», обліку інформації щодо фіксації дій із затриманими особами.

Відповідно до п. 3 розділу I Інструкції основними завданнями та призначенням інформаційної підсистеми «Custody Records» є: «1) запобігання незаконному затриманню осіб, удосконалення системи їх захисту від катувань і належного поведження, а також підвищення стандартів захисту прав поліцейських від можливих неправдивих звинувачень у неправомірних діях; 2) об'єднання інформації про затриманих осіб з моменту їх фактичного затримання, перебування в територіальних (у тому числі міжрегіональних) органах Національної поліції України, їх територіальних (відокремлених) підрозділах (далі – органи (підрозділи) поліції), та звільнення або поміщення до спеціальних установ інших органів державної влади в єдиному інформаційному просторі з використанням сучасних інформаційних технологій, комп'ютерного та комунікаційного обладнання; 3) здійснення опитування затриманої особи та поліцейського, який здійснив затримання, щодо обставин та підстав затримання, а також фіксації всіх дій із затриманою особою під час її перебування в органі (підрозділі) поліції; 4) забезпечення оперативного реагування та прийняття управлінських рішень посадовими особами органів (підрозділів) поліції в разі неналежного поведження із затриманими; 5) запровадження

---

¹ Інструкція з формування та ведення інформаційної підсистеми «Custody Records» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України» : затв. наказом МВС України від 24.05.2022 № 311 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0629-22> (дата звернення: 22.03.2023).

автоматизованого формування витягу з електронної картки затримання за формою, наведеною у додатку до цієї Інструкції»¹.

Отже, завдяки запровадженню системи «Custody Records» врегульовано питання обліку всіх дій щодо затриманої особи, і таким чином на законодавчому та організаційному рівні здійснено кроки щодо унеможливлення порушення її прав. Втім, враховуючи необхідність розвитку цієї системи, подальшими кроками, на думку Є. Крапивіна, має стати нормативне врегулювання: 1) статусу особи кастоді-офіцера; 2) інфраструктурних умов для перебування затриманої особи (зонування відділень поліції); 3) системи відеоспостереження та роботи з такими даними; 4) ефективної взаємодії між різними службовими особами органів правопорядку².

Висновки

Проведений аналіз дає можливість дійти таких висновків. Затримання особи, яка вчинила кримінальний проступок, є тимчасовим запобіжним заходом, що застосовується з підстав та в порядку, визначеному КПК України, уповноваженою службовою особою (поліцейськими, військовослужбовцями та іншими особами, яким відповідними законами надано право на здійснення затримання) щодо особи, яка вчинила кримінальний проступок (тобто діяння, за вчинення якого передбачене основне покарання у вигляді штрафу в розмірі не більше трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або інше покарання, не пов'язане з позбавленням волі). Затримання особи, яка вчинила кримінальний проступок, слід відмежовувати від адміністративного затримання, оскільки існують певні відмінності, що полягають у підставах, строках та порядку. Практика використання адміністративного затримання для цілей кримінального провадження є неприпустимою, на що неодноразово звертав увагу ЄСПЛ.

Список бібліографічних посилань: 1. Затримання у кримінальному провадженні : навч. посіб. / А. В. Захарко, В. В. Рогальська, О. А. Солдатецько та ін. Одеса : Гельветика, 2021. 224 с. 2. Фоміна Т. Г. Застосування

---

¹ Інструкція з формування та ведення інформаційної підсистеми «Custody Records» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України» : затв. наказом МВС України від 24.05.2022 № 311 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0629-22> (дата звернення: 22.03.2023).

² Крапивін Є. Custody records: система фіксації всіх дій щодо затриманої особи – стан нормативного регулювання // JustTalk : сайт. 07.09.2022. URL: <https://justtalk.com.ua/post/custody-records-sistema-fiksatsii-vsih-dij-schodo-zatrimanoi-osobi--stan-normativnogo-regulyuvannya> (дата звернення: 22.03.2023).

запобіжних заходів у кримінальному провадженні: проблеми теорії та практики : монографія. Харків : Панов, 2020. 576 с. **3.** Лук'яненко Ю. В. Затримання особи як захід забезпечення кримінального провадження : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2016. 236 с. **4.** Шульга О. В. Затримання уповноваженою службовою особою у кримінальному провадженні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2016. 255 с. **5.** Лазарева Д. В. Затримання уповноваженою службовою особою : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Дніпро, 2017. 236 с. **6.** Дояр Є. В. Затримання особи у кримінальному провадженні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2018. 238 с. **7.** Ангеленюк А. Затримання підозрюваного уповноваженою особою в провадженнях про незаконний обіг наркотичних засобів і психотропних речовин (процесуальні та криміналістичні аспекти) : монографія. Львів : ЛьвДУВС, 2018. 176 с. **8.** Романов М. Ю. Організаційно-правові засади забезпечення функціонування підрозділів дізнання Національної поліції України : дис. ... д-ра філософії : 081. Київ, 2022. 264 с. **9.** Романов М. Ю., Кобзар О. Ф. Організаційно-правові, адміністративні та кримінальні процесуальні аспекти діяльності підрозділів дізнання Національної поліції України : монографія. Кропивницький : Донецьк. держ. ун-т внутр. справ ; Київ : 7БЦ, 2022. 540 с. **10.** Фоміна Т. Г., Абламський С. Є. Правова регламентація затримання особи, яка вчинила кримінальний проступок // Актуальні питання теорії та практики досудового розслідування кримінальних проступків : матеріали міжвідом. наук.-практ. круглого столу (м. Київ, 14 листоп. 2019 р.) / МВС України, Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2019. С. 18–20. **11.** Гасанов Р. Н. Дізнання як форма досудового розслідування. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. Вип. 1. С. 3–8. **12.** Затримання уповноваженою службовою особою особи, яка вчинила кримінальний проступок / М. Пуцкірідзе, С. Вітвіцький, О. Ковтун та ін. Київ : 7БЦ, 2021. 54 с. **13.** Фоміна Т. Г., Рогальська В. В. Затримання уповноваженою службовою особою: законодавчі «лабіринти» та реалії правозастосовної практики // Science, technology, and innovation: the experience of European countries and prospects for Ukraine : monograph. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2021. Pp. 196–224. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-190-9-8>. **14.** Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану: науково-практичний коментар Розділу IX-1 Кримінального процесуального кодексу України. Видання 3. Електронне видання. Станом на 25 серпня 2022 / І. Гловюк, О. Дроздов, Г. Тетерятник та ін. Дніпро ; Львів ; Одеса ; Харків, 2022. 78 с. URL: <https://www.academia.edu/86287571/> (дата звернення: 22.03.2023).

Надійшла до редакції 28.03.2023

Прийнята до опублікування 26.04.2023

Drozd V. G. Detention of a person committed a criminal offence: criminal procedural and forensic characteristics

The features of detention of a person who has committed a criminal offence are analysed. The main features of the legal nature of the relevant institution in the system of pre-trial investigation of criminal offences are presented, and also the idea of the main range of problematic issues arising in the course of implementation of the relevant provisions of law is summarised. The author provides arguments on the procedural grounds for applying detention of a person committed a criminal offence, and also outlines the main forensic (general and special) features of its implementation.

Detention of a person who has committed a criminal offence is a temporary measure of restraint applied on the grounds and in accordance with the procedure established by the CPC of Ukraine by an authorised official (police officers, military personnel and other persons authorised by relevant laws to carry out detention) in respect of a person committed a criminal offence (i.e. an act for which the main penalty is a fine of not more than three thousand tax-free minimum incomes or other punishment not involving imprisonment). The detention of a person who has committed a criminal offence should be distinguished from administrative detention, as they differ in the grounds, terms and procedure. The practice of using administrative detention for the purposes of criminal proceedings is unacceptable, as the European Court of Human Rights has repeatedly pointed out.

Prospect for the further research is the need to analyse the measures of restraint used during the pre-trial investigation of criminal offences, as well as to clarify the existential content and essence of the relevant institution, and its importance for the criminal justice system in general.

Key words: forensics, criminal procedure, inquiry, pre-trial investigation, detention of a person, investigation methodology, European integration.

